

Äldrenämnden

**Protokoll nr 10 fört vid äldrenämndens sammanträde
torsdagen den 15 november 2007 kl. 15.00 – 16.00**

Justerat den 16 november 2007

Leif Rönngren

Birgitta Holm

Tjg. ordförande   Leif Rönngren (s)

Ledamöter   Birgitta Holm (m)
Marie Ljungberg Schött (m)
Helen Jäderlund Eckardt (fp)
Berit Kruse (s)
Lars-Åke Henriksson (s)
Norma Aranda de Gutiérrez (s)
Eivor Karlsson (mp)

Tjänstgörande ersättare   Carina Franke (kd)
Kitty Ericsson (m)
Tünde Kovach (m)
Ralph Svalstedt (m)
Mujde Rashid (v)

Ersättare   Diana Wallhager (fp)
Henry Holmström (s)
Olle Palmborg (s)
Ann-Sofi Matthiesen (mp)

Förhinder anmält av Ewa Samuelsson (kd), Olle Andretzky (m),
Carolin Ludvigsson (m), Birgitta Breile (m), Louise Åstrand (m),
EvaMargareta Nyhlén (m), Catarina Carbell (s), Ulla-Liza Blom (s) samt
Margareta Johansson (v).

Dessutom var Gunnel Rohlin, Raili Karlsson, Staffan Halleskog,
Börje Ferlander samt Patric Rylander och Evin Sarac närvarande.

§ 1 Närvarande

Noteras närvarande ledamöter och tjänstgörande ersättare.

§ 2 Val av justerare

Ledamoten Birgitta Holm (m) utses att tillsammans med t.jg. ordföranden Leif Rönngren (s) justera dagens protokoll.

§ 3 Anmälan av protokollsjustering ÄN 9/2007-10-16

Anmäls äldrenämndens protokoll 9/2007-10-16, vilket justerats 2007-10-23.

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs med godkännande till handlingarna.

§ 4 Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Inga frågor anmäls. Dagordningen fastställs.

§ 5 Månadsrapport per den 31 oktober 2007

Ärende

Föreligger ärende dnr: 201-236/2007

Yrkande

T.jg. ordföranden Leif Rönngren (s) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens månadsrapport för september 2007.

§ 6 Riktlinjer för kommunal hälso- och sjukvård

Ärende

Föreligger ärende dnr: 105-243/2007

Äldreförvaltningen har utarbetat förslag till riktlinjerna för den hälso- och sjukvård som bedrivs i stadens särskilda boenden och dagverksamheter för äldre. Riktlinjerna är ett komplement till det regelverk som styr hälso- och sjukvården och ska ge vägledning till stadsdelsnämnderna, verksamhetschefer och de medicinskt ansvariga sjuksköterskorna (MAS) i arbetet med att utarbeta lokala rutiner.

Yrkande

Leif Rönngren m fl. (s), Mujde Rashid (v) och Eivor Karlsson (mp) anmäler ett gemensamt förslag till beslut och yrkar, bifall till detta.

Britta Holm m fl. (m), Helen Jäderlund Eckardt (fp) och Carina Franke (kd) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Tjg. ordföranden Leif Rönngren (s) ställer förslagen mot varann och finner majoritet för beslut enligt förvaltningens förslag.

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till riktlinjer för hälso- och sjukvård inom stadens särskilda boenden och dagverksamheter för äldre
2. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige anta riktlinjer för hälso- och sjukvård inom stadens särskilda boenden och dagverksamheter för äldre.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig (s), (v) och (mp) med hänvisning till sitt gemensamma förslag till beslut:

att i huvudsak godkänna äldreförvaltningens förslag till beslut samt
att därutöver anföra följande

Framtagandet av tydliga riktlinjer för hälso- och sjukvård inom Stockholms stads särskilda boenden och dagverksamheter för äldre är positivt. Det är nödvändigt att poängtera att stadsdelsnämnderna har det övergripande ansvaret för att riktlinjerna följs och utvecklas kontinuerligt. Men det finns fortfarande vissa punkter som måste tydliggöras och belysas.

Vi håller med kommunstyrelsens pensionärsråd om att det blir än viktigare att den medicinskt ansvariga sjuksköterskan är anställd av staden i takt med att fler äldreboenden läggs ut på entreprenörer. Stadsdelsnämnderna får i annat fall allt svårare att upprätthålla sitt övergripande ansvar för äldreomsorgen. Att som de föreslagna riktlinjerna tillåta att entreprenörer i sin tur avtalar med en uppdragstagare att fullgöra MAS-funktionen är att tunna ut ansvaret alldeles för långt.

Riktlinjerna bör skärpas när det gäller avsnittet om verksamhetschefen. Vårdgivaren ”skall” (och inte ”bör som det står i förslaget) organisera hälso- och sjukvårdsverksamheten så att verksamhetschefens ledningsfunktion blir tydlig och kontroll av verksamheten effektiv.

I avsnittet om ”Vårdhygien” saknar vi flera aspekter i förebyggandet av smittspridning. Insatserna hos våra äldre måste förbättras på en rad punkter. Exempelvis sker många insatser hos de äldre för fort, och utan att personalen tar av sig ytterkläderna. Skyddskläder används inte, på grund av tidsbrist eller dylikt. Ur ett medicinskt perspektiv är detta oacceptabelt. Både MRSA och EBSL är exempel på bakterier som idag finns även utanför sjukhusen och som är mycket smittsamma. Därmed riskerar personalen att smitta de äldre när de utför insatserna. Även personalen riskerar att bli smittad. Hygienen måste förbättras och prioriteras mer. Det finns därför anledning att instämma med kommunstyrelsens pensionärsråd om att stadsdelsnämnden ”skall” (och inte ”bör” som det står i förslaget) ha avtal med Vårdhygien, Stockholms län, Avdelningen för Smittskydd och Vårdhygien, landstingsstyrelsen förvaltning.

Det är också viktigt att notera att fotvården är eftersatt och inte minst underskattad. Därför är det positivt att riktlinjerna tar upp detta. Fotvård är grundläggande för den enskilde och därför är det viktigt att inte bara följa kostnaden, utan att framför allt redovisa och se till de faktiska behoven. Stadsdelsnämnderna måste säkerställa den medicinska fotvården och skapa rutiner kring detta när ansvaret nu gått över från landstinget till stadsdelarna.

Avsnittet om ”Kost och nutrition” i riktlinjerna är väldigt kort sammanfattat och detta är beklagligt, då kosten är en viktig del i de äldres vardag. Denna aspekt är viktig att uppmärksamma för vårdpersonalen; att se till att de blir väl informerade om kostpolicyn som har antagits och att näringsperspektivet understryks. Många äldreboenden informerar om att de äldre kvinnorna generellt äter mindre mat. Därför blir det desto viktigare att den mat som serveras är näringsrik och god. Extra tid måste också avsättas för matning där så behövs. Ett sätt kan vara att ha kostråd på alla äldreboenden, där matsedlarna anpassas efter

de äldres behov och önskemål. Vidare framgår det inte huruvida riktlinjerna stämmer överens med kostpolicyn som är tagen. Detta bör förtydligas.

Vad gäller avsnittet om ”Patientens rätt”, är det viktigt att framhålla att det i slutändan måste vara den enskildes upplevelse och uppfattning av vad som är felaktig vård och behandling eller olämpligt bemötande som avgör.

Det är viktigt att vård i livets slutskede – palliativ vård – sker respektfullt och värdigt. Smärtlindring, att inte behöva dö ensam samt socialt och andligt stöd enligt önskemål ska säkerställas.

Avsnittet om ”Omhändertagande av avlidna” lyfter upp en viktig fråga. Det är viktigt att säkerställa kvalitén vid omhändertagandet av avlidna. Överlämnandet måste skötas korrekt och genomsyras av respekt för den avlidne och för de anhöriga. Därför är det bland annat viktigt att stadsdelarna ser över rutinerna vid transporten till bårhus.

I avsnittet om avvikelshantering vill vi ansluta till synpunkterna från äldrenämndens handikappråd och påpeka vikten av att all personal uppmuntras att rapportera brister och inträffade avvikelser utan att riskera ett negativt bemötande. Personalen har både en rättighet och skyldighet att rapportera avvikelser.

Särskilt uttalande

Tjg. ordföranden Leif Rönngren m fl. (s) anmäler ett särskilt uttalande:

I vår budgetreservation för 2008 lägger vi 164 miljoner kronor mer än alliansen på äldreomsorgen. Bland annat ger vi i uppdrag till stadsdelnämnderna att säkerställa den medicinska fotvården när ansvaret nu gått över från landstinget till stadsdelarna. I vår budget lyfter vi också upp kosten för de äldre; vi tillför tre miljoner kronor till vård och omsorgsverksamheten och hemtjänsten, för att stärka arbetet med att utveckla kosten.

§ 7 Centrala upphandlingar för ramavtal – remiss dnr 020-3164/2007

Ärende

Föreligger ärende dnr: 106-240/2007

Stadsledningskontoret föreslår i sitt tjänsteutlåtande ett antal avtalsområden där normalförfarandet bör vara centralupphandling.

Likaså föreslår stadsledningskontoret att servicenämnden ska genomföra dessa upphandlingar.

Yrkande

Leif Rönngren m fl. (s) och Mujde Rashid (v) anmäler ett gemensamt förslag till beslut och yrkar, bifall till detta.

Eivor Karlsson (mp) anmäler ett annat förslag till beslut och yrkar bifall till detta.

Britta Holm m fl. (m), Helen Jäderlund Eckardt (fp) och Carina Franke (kd) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Tjg. ordföranden Leif Rönngren (s) ställer förslagen mot varann och finner majoritet för beslut enligt förvaltningens förslag.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till remissvar på stadsledningskontorets tjänsteutlåtande ”Centrala upphandlingar av ramavtal”.

Reservationer

Mot beslutet reserverar sig (s) och (v) med hänvisning till sitt gemensamma förslag till beslut:

1. Äldrenämnden godkänner delvis förvaltningens förslag till svar på remiss.
2. Äldrenämnden beslutar att därutöver framföra följande.

Centralupphandling av ramavtal inom avtalsområden som berör många nämnder ger stora möjligheter att använda stadens upphandling som hävstång för en hållbar social, ekonomisk och miljömässig utveckling. Det gynnar ansvarstagande företag och kan ses som ett led i en progressiv näringspolitik från stadens sida.

Vi tar självklart avstånd från den centralupphandling av vård- och omsorgsboenden som majoriteten planerar att genomföra. Upphandling av entreprenader inom denna sektor är förödande för kontinuiteten för de äldre och ska inte förekomma inom dessa områden.

Däremot ser vi positivt på centralupphandling av el, bilar, drivmedel, livsmedel och andra områden där staden genom sin storlek på ett avgörande sätt kan bidra till att förbättra miljön. All

upphandling ska därför successivt anpassas inom ramen för vårt rättvisa miljöutrymme.

Sociala krav och krav på etiska avtalsvillkor ska också ingå i förfrågningsunderlagen liksom att ILO:s åtta grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet följs. Staden ska i alla upphandlingar verka för en god arbetsmiljö och rimliga anställningsvillkor för personalen enligt den under förra mandatperioden testade ”Vita jobb-modellen”.

Den tidigare antidiskrimineringsklausulen ska återinföras och tillämpas i all upphandling, vilket bland annat innebär att även underleverantörer omfattas av klausulen. Så är inte fallet i den klausul som föreslås av majoriteten. Det är allvarligt eftersom staden riskerar att underleverantörer diskriminerar med skattebetalarnas pengar.

Krav på en klausul som garanterar anställda i privata företag samma meddelarfrihet som finns i offentliga företag ska vara en självklar del i alla upphandlingar som staden gör. En sådan klausul om meddelarfrihet används redan av Gävleborgs läns landsting.

Många upphandlingar kräver stora byråkratiska och ekonomiska insatser och medför även störningar i verksamheten, omstruktureringskostnader och ekonomiska risker i samband med överklaganden. Staden måste därför som lärande organisation alltid utvärdera varje upphandling och väga de totalekonomiska vinsterna mot förluster i andra avseenden.

Sist men inte minst måste uppföljningen av avtalsvillkoren förbättras kraftigt och staden bör därför inrätta en kontrollfunktion och ta fram anvisningar som stöd i uppföljningsarbetet.

Mot beslutet reserverar sig (mp) med hänvisning till sitt förslag till beslut:

Äldrenämnden godkänner delvis förvaltningens förslag till beslut. Därutöver ska följande beaktas vid upphandling

Central upphandling av ramavtal kan vara något positivt. Det finns dock problem med upphandling av den omfattning av stadens verksamheter som nu föreslås. Stadsdelsnämndernas möjligheter till inflytande begränsas.

Upphandling av äldrevård är extra känslig eftersom en icke kvalificerad entreprenör kan åstadkomma stor skada. Nya utförare kan påverka kontinuiteten för de äldre. Därför måste upphandlingen göras med största omsorg och med hänsyn till de

äldres situation.

Entreprenörer som tidigare misskött sig bör inte vara aktuella för nya uppdrag.

Miljö, etiska och sociala krav ska styra val av avtalsområden för central upphandling. Miljökrav ska t ex innehålla krav på att transporter av varor och personal görs med, dubbfria, miljöbilar. Transporter ska följa EU/USA:s steg 1:s grundkrav. Entreprenörerna ska följa vad som gäller i Stockholms stads miljöprogram för kemiska produkter i verksamheten.

Upphandlad kost bör vara näringsrik, välsmakande och, så långt som möjligt, ekologisk.

Krav på en klausul som garanterar anställda i privata företag samma meddelarfrihet som finns i offentliga företag ska vara en självklar del i alla upphandlingar som staden gör.

Den tidigare antidiskrimineringsklausulen ska återinföras och tillämpas i all upphandling, vilket bland annat innebär att även underleverantörer omfattas av klausulen. Utan en sådan klausul finns det risk för att underleverantörer diskriminerar med skattebetalarnas pengar. Servicenämnden får i uppdrag att särskilt bevaka avtalstroheten gällande antidiskrimineringsklausulen.

Ingångna avtal ska hållas. Men erfarenheten visar att en del entreprenörer under avtalsperioden minskar sina personalinsatser. Staden måste bli bättre på att kontrollera att entreprenörerna gör sitt jobb enligt avtal. Uppföljningen av avtalsvillkoren måste förbättras och staden bör ta fram anvisningar som stöd för uppföljningsarbetet.

§ 8 *Ärendet utgår*

§ 9 **Äldrenämndens sammanträden 2008**

Ärende

Föreligger ärende dnr: 101-267/2007

Yrkande

Tjg. ordföranden Leif Rönngren (s) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden beslutar sammanträda följande **tisdagar** under 2008 med startid **kl. 15.00**:

22 januari
12 februari
18 mars
15 april
13 maj
10 juni

19 augusti
16 september
14 oktober
18 november
16 december

§ 10 Närvårdscentralen i Hökarängen (NVC)

Anmäls, för kännedom, inkommen skrivelse dnr 108-251/2007 avseende önskemål om undantag från Vårdval Stockholm. Därtill har inkommit stödskrivelse från PRO Farsta.

Yrkande

Leif Rönngren m fl. (s), Mujde Rashid (v) och Eivor Karlsson (mp) anmäler ett gemensamt förslag till beslut och yrkar, bifall till detta.

Britta Holm m fl. (m), Helen Jäderlund Eckardt (fp) och Carina Franke (kd) yrkar att anmälan läggs till handlingarna utan vidare åtgärd.

Beslutsgång

Tjg. ordföranden Leif Rönngren (s) ställer förslagen mot varann och finner majoritet för (m), (fp) och (kd):s yrkande att lägga anmälan till handlingarna utan vidare åtgärd.

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig (s), (v) och (mp) med hänvisning till sitt gemensamma förslag till beslut:

1. Äldrenämnden beslutar att uppdra åt äldreborgarrådet att i sina kontakter med landstinget verka för att närvårdscentralen får fortsätta verksamheten även efter avtalets utgång den 31 december i år.
2. Äldrenämnden beslutar att därutöver framföra följande

Vi anser i likhet med kommunstyrelsens pensionärsråd att modellen med närvårdscentraler kan vara ett mönster och förebild för den framtida utbyggnaden av äldreomsorgen. Resultaten är i allt väsentligt positiva utifrån den första utvärdering som presenterades i maj 2007. Större delen av ålderspensionärerna i området är listade vid närvårdscentralen och tillgängligheten och tryggheten för de äldre har ökat.

Det är av stor vikt för utvecklingen av en värdig och framtidsinriktad äldreomsorg att närvårdscentralen får fortsätta sin verksamhet till en slutlig utvärdering kan göras, där även frågor om den samhällsekonomiska lönsamheten kan besvaras. Vi är därför positiva till KPR:s förslag att uppdra åt äldreborgarrådet att i sina kontakter med lanstinget verka för att närvårdscentralen får fortsätta verksamheten även efter avtalets utgång den 31 december i år.

§ 11 Protokoll från äldrenämndens handikappråd 7/2007-11-01

Anmäls äldrenämndens handikappråd protokoll 7/2007-11-01, vilket justerats 2007-11-05.

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 12 Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd 10/2007-11-01

Anmäls kommunstyrelsens pensionärsråd protokoll 10/2007-11-01, vilket justerats 2007-11-04.

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 13 Anmälan av postlista per den 2 november 2007

samt

Anmälan av inkommen handling: Stadsrevisionens granskning av exploateringsnämndens skydd mot korruption

[Revisionsrapport 6/2007]

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 14 Förvaltningschefens information

- Förvaltningschefen föreslår en gemensam julbuffé i direkt anslutning till årets sista sammanträde den 18 december, uppdukad i Stora diket, Södra stationshuset.
Inbjudan utsändes snarast genom nämndsekreterarens försorg.

§ 15 Övriga frågor

- Utredningssekreterarna Monica Albertsson och Annika Gottberg informerar om den statliga **Äldreboendedelegationen S 2007:03** och svarar på frågor. Utredarna skickar över redovisat material. Utdelas häftet: "Seniorbostäder/motsvarande – några exempel".
- Önskas arvode för deltagande vid ÄldreCentrums seminarium den 21 november.
Nämnden godkänner arvodering för deltagande att anmälas till nämndsekreteraren i efterhand.

Vid protokollet:

Göran Edenberg
nämndsekreterare